

i adskillige Aar har ligget mig stærkt paa Sinde, men jeg vilde betragte det som aldeles forkasteligt, hvis jeg vilde stemme for dette Lovforslag, som det foreligger. Jeg vilde betragte det som lefsindigt. Forslaget foreligger ikke og vil ikke komme til at foreligge tilstrækkelig opløst til, at man kan tage imod det. Jeg tror, at jeg nok skal kunne forsvare overfor dem, som have sendt mig ind i dette Thing, naar jeg stemmer for Dagsordenen. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem vil faae Ret, naar han mener, at Landstingets Fremfærd vil vække Misbilligelse i Landets Kjøbstæder. Tværtimod, man vil tilstrækkelig forstaa at vurdere Betydningen af, at dette Lovforslag er fremkommet fra det ærede Medlems Meningsfæller, og af Landstingets Behandling af det. Man vil forstaa, at Lovforslaget ikke har været behørigt forberedt, og at man derfor ikke kunde være sikker paa at faae et gunstigt Resultat ud af det. Ja, hvis man hører til dem, der mene, at det blot gjælder om at give Love, og at der ligger mindre Vægt paa Lovenes Indhold, er det en anden Sag. Men Kjøbstæderne kunne ikke være tjente med, at der paa dette Omraade fremkommer et Lovforslag, der ikke er tilstrækkelig behøst, for, naar det er blevet til endelig Lov, at vise sig at være ubrugbart. Jeg tror overhovedet, at det ærede Medlem har stillet Sagen temmelig stærkt paa Hovedet. Naar der spørges om, hvem det er, der med Hensyn til Lovarbeidet for Tiden tager de politiske Hensyn og hvem ikke, bliver det nok det ærede Medlem og hans Meningsfæller, der lade politiske Hensyn være bestemmende. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem for sig og Meningsfæller tør vindicere nogen meget stærk Reformiver. Om de have Interesse for de for Tiden foreliggende Reformspørgsmaal, veed jeg ikke, men en saadan Interesse er ikke det, der hovedsagelig er bestemmende for dem; det er noget ganske Andet, det er Magtspørgsmaalet. I hvert Tilfælde staaer Interessen for Reformerne i anden Række. Hvis det særlig var de Herrer om at gjøre at fremme Reformen, som kunne gavne Befolkningen, ligger der et stort Materiale for dem. Regjeringen har i det andet Thing ligesaa vel som i dette fremført et tilstrækkeligt Antal Lovforslag, som kunde give Anledning til gode og for Landet heldbringende Reformen. Hvis det derfor virkelig var Reforminteressen, der stod i første Række, vilde denne Interesse kunne ske tilstrækkelig Fyldest ved, at man arbejdede paa Regjeringens Forslag. Thi de Herrer ville dog vel ikke paastaa, at de have mere Udfigt til at føre en god Reform igjennem ved Hjælp af et

privat Lovforslag end ved at arbejde paa Lovforslag, der komme fra Regjeringen. Men det er Tingene, hvad der ogsaa udtrykkelig er udtalt fra de Herrer's Side, at denne Regjering ikke skal have Lov til at sætte sit Navn under nogen Lov, som indeholder en heldbringende Reform. Men saa skal man ikke komme og sige til Modstanderne, at de ikke ville Reformen. Nei, det er de Herrer selv, som ikke ville Reformen, og det er Grunden til, at der ikke kommer Noget ud af dette Lovforslag. De Herrer have ikke turdet møde op ligeoverfor Befolkningen, som om de aldeles Intet foretog sig. De have derfor fremført forskjellige Lovforslag ved det private Initiativ, for at det skulde se ud, som om de virkelig vilde Reformen. Men saa kunde de naturligvis ikke nøjes med sjaa, ubetydelige Love, men maatte tage fat paa de store Spørgsmaal. Men en Reform som den foreliggende kan det private Initiativ ikke magte, det maatte forløste sig paa den. Da dette Lovforslag kom frem, mødte det derfor ikke, som man har sagt, med Seirens Mærke, men med Dødens Mærke paa sin Bænde. Man kunde sagt sig selv, at dette Lovforslag ikke kunde blive til Noget uden Regjeringens Bistand, paa hvilken man ikke kunde gjøre Regning. Det er de Herrer, som ere Skyld i hele den ufrugtbare Karakter, som Lovgivningsværket har. Og hvad naae de derved? De naae kun at spille deres egen, de øvrige Rigsdagsmænds og Regjeringens Tid. De kunne naae at staae Land og Jolk, forsaavidt det er til Glæde for Landet og Befolkningen, naar Forslag om gavnlige Reformen ikke blive gennemførte. Men de kunne ikke naae det, de ville. Hvis de ville granske Historiens Aarbøger, ville de se, at ingenfunde er et Parti kommet til Magten ved Intet at foretage, ved at forholde sig passivt.

**Clausager:** Jeg skal ikke komme ind paa en Betragtning af, hvor Skylden nærmest ligger for den saa temmelig ufrugtbare politiske Stilstand, hvori vi desværre befinde os; men jeg skal dog til den ærede sidste Tale (Kump) gjøre den Bemærkning, at naar han i saa temmelig skarpe og bestemte Udtryk har villet tillægge en vis Del af Repræsentationen en udelukkende Skyld for, at der ikke udrettes Noget, saa har han neppe ganske, end ikke engang tildels, Ret i denne sin Betragtning. Jeg tror nok, at man kan være berettiget til at sige, at hans Paastande ere fremsatte med en større Bestemthed end virkelig Berettigelse. Det samme ærede Medlem mente at kunne paastaa, at det Forslag, hvorom her nu var Tale, var hverken tilstrækkelig opløst eller forberedt.